

РЕШЕНИЕ

№ 3152

гр. София, 11.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,
в публично заседание на 20.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Дияна Николова

при участието на секретаря Евелина Пеева, като разгледа дело номер **7195** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.192, ал.2 от Закона за културното наследство /ЗКН/.
Образувано е по жалба на „ПОЛКОНСТРУКТ“ ООД срещу разпореждане за прилагане на принудителни административни мерки по чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ ЗКН с изх.№ 45-00-593/07.06.2022г., издадено от инспектор в Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ в Министерство на културата.
Разпореждането се оспорва като незаконосъобразно. Твърди се, че обективираният мотивната му част констатации са неверни. Имотът бил закупен с инвестиционна цел като било уговорено, че продавачът ще премахне съществуващата в него сграда за своя сметка. След премахване на сградата в имота не било извършвано строителство, а единствено били разчистени натрупалите се там отпадъци вследствие недобросъвестно поведение на трети лица. Посочва, че за имота има одобрен ПУП – РУП, съгласуван с ГД ИОКН, както и издадена виза за проектиране от 2021г., което подкрепя заявените намерения в имота да се осъществи строителство в съответствие с нормативните изисквания.
В съдебно заседание искането за отмяна на оспорения акт се поддържа чрез адв.Ф.. В писмени бележки по съществото на спора се обобщава, че получената в имота яма е следствие от премахване на съществуващата там сграда, а не резултат от извършване на изкопни работи. С писмената защита е направено искане за присъждане на разноски.

Ответникът по оспорването, редовно и своевременно призован, не се представлява в

съдебно заседание. В писмено становище, инкорпорирано в придружителното писмо, с което жалбата е администрирана до съда, мотивира доводи за нейната неоснователност.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните в съдебно заседание и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

С Нотариален акт за покупко-продажба на недвижим имот № 118, том IV, рег.№ 5983, дело № 546/2018г. и Нотариален акт за покупко-продажба на недвижим имот № 120, том IV, рег.№ 5989, дело № 547/2018г. оспорващото дружество се легитимира като собственик на поземлен имот /ПИ/ с идентификатор 68134.514.494 по кадастралната карта на [населено място], одобрена със Заповед № РД-18-53/23.11.2011г. на изпълнителния директор на АГКК, който имот съставлява УПИ Х.-24 от кв.37 по плана на [населено място], м.“Градска част Зона В-15“.

Видно от скица на поземления имот от 13.02.2017г. /л.36 по делото/, в него съществуват две сгради – едната, разположена по уличната регулационна линия / [улица]/, а другата – в дъното на имота. От скица на имота, издадена на 04.01.2019г. е видно, че сградите са премахнати.

От главния архитект на Столична община на 23.03.2022г. е издадена виза за проектиране /л.39-40/ на жилищна сграда с подземни гаражи, съгласно ПУП – ИПЗ и РУП, одобрен в условията на чл.16в ЗУЗСО със Заповед № РА50-674/24.09.2021г. на главния архитект на СО. Визата за проектиране е съгласувана с Министерство на културата със становище изх.№ СТ-84-384/19.05.2022г., приложено на л.37 по делото.

От Констативен протокол изх.№ 45-00-593/21.04.2022г. /л.21 и сл./ се установява, че на 01.04.2022г. в министерството е постъпил сигнал относно извършването на изкопни работи в имот с идентификатор 68134.514.494, с административен адрес [населено място], [улица], попадащ в границите на първа защитена зона на Археологически резерват „Антична С. и Средновековен С.“, обявен с Постановление на Министерския съвет № 36/01.06.1976г. и включен под № 16 в приложен към чл.50, ал.3 ЗКН списък на археологическите резервати, без извършено предварително теренно-археологическо проучване.

Във връзка с този сигнал е извършена проверка на място от ответника, при която е установено, че на място има два багера, които извършват изкопни дейности, преустановени при пристигане на инспекторите. Констатиран е изкоп, извършен с тежка моторна земекопна техника, разположен по северната граница на имота, директно край стената на съседната жилищна сграда, с неправилна форма и дълбочина около 2м. Изкопаната пръст и материали е посочено в констативния протокол, че са насипвани на място, встрани от изкопа. В оформените насипи се забелязва голямо количество камъни, както и отделни фрагменти от строителна керамика. При извършените изкопни работи е нарушена целостта на каменен зид с голяма ширина и посока север-юг. В оформения от север профил на изкопа ясно се очертава нарушеният зид. Вътре в изкопа се забелязват още камъни от нарушения зид. Същият има характеристика на археологическа структура. Материалите, които се забелязват, произхождат от нарушените при изкопните работи структури. Тези констатации се посочва, че се потвърждават от присъстващия при извършването на

проверката археолог от Р.-С..

Констативният протокол и допълнението към него, с което е коригирано името на дружеството – собственик на имота, са изпратени на „ПОЛКОНСТРУКТ“ ООД с писмо изх.№ 45-00-593/05.05.2022г. като е указано, че има характера на уведомление по чл.26, ал.1 АПК за образувано производство по издаване на разпореждане за прилагане на принудителна административна мярка, във връзка с което е указана възможността на основание чл.34, ал.1 и ал.3 АПК дружеството да се запознае с доказателствата и направи писмени искания и възражения.

Последвало е издаването на обжалвания акт, връчен на 07.07.2022г., съгласно известие за доставяне на л.142.

За изясняване на спора от фактическа страна, по делото е прието без оспорване от страните, заключение на съдебно-техническа експертиза, изготвено от вещото лице А. И. Б., което съдът кредитира като обективно и компетентно дадено. От заключението на вещото лице и обясненията, дадени от него в съдебно заседание се установява следното:

Имотът не е заграден със строителна ограда. Платна от строителна ограда са събрани и складирани в имота. В него има изкоп, в който ясно се очертават две нива – по-плитко с размери приблизително размерите в план на премахнатата сграда, и по-дълбоко, с по-малки размери в план, около 5м на 2м. При огледа на място дълбочина не е измерена, тъй като изкопът е запълнен с голямо количество отпадъци. Вещото лице е установило, че част от сутеренните зидове на сградата, която е била в имота, не са премахнати – тези по уличната регулация и зида по калкана с оградата в съседния имот от север. В дълбочина под калканния зид на премахнатата сграда се наблюдават останки от каменна структура – зид със значителна широчина. Не може да се установи дълбочината на изкопа в тази част, поради натрупаните отпадъци. По оформените откоси /към улицата/ в частта на премахнатата сграда се наблюдават камъни и отпадъци от тухли /строителна керамика/. В имота, в частта на премахнатата сграда, са наблюдава саморасла растителност – храсти и дървесни видове.

Въз основа на това вещото лице заключава, че изкопът е в границите на премахнатата през 2018г. сграда. В част от него до калкана на сградата, разположена от север на имота има по-дълбоко изкопана част, която е запълнена с отпадъци. Приблизителните размери в план на тази част от изкопа съответстват на описаните в протокола от проверката. Вещото лице не може да прецени дали през миналата година, когато е издадено процесното предписание, са извършвани изкопни работи.

В тази връзка са изслушани и показанията на свидетеля И. Н. С., от които се установи, че сградата в имота е премахната през 2018г., след закупуване на имота от жалбоподателя, от предишните собственици. След това в имота не са извършвани изкопни работи, единствено е почистен с техника от натрупаните в него боклуци като не е сигурна дали това се е случило през 2021г. или през 2022г.

Въз основа на така установеното от фактическа страна, съдът обуславя следните правни изводи:

Жалбата е допустима – подадена е срещу подлежащ на оспорване пред съд административен акт, от лице, което е негов адресат, в преклузивния 14-дневен срок за оспорване, с оглед данните за съобщаване на акта и датата на подаване на жалбата срещу него.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за

законосъобразност на оспорения акт, освен на основанията, сочени от оспорващия и на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема следното:

Актът е издаден от компетентен административен орган. Съгласно чл.15 ЗКН в Министерството на културата се създава Инспекторат за опазване на културното наследство, който осъществява контрол за спазването на изискванията на този закон и на издадените въз основа на него актове. Съгласно чл.192 ЗКН при упражняване на контролната дейност от инспектората по чл.15, ал.2 инспекторите извършват проверки на място или по документи; прилагат принудителни административни мерки за предотвратяване и преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях, като: дават писмени предписания за предотвратяване или преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях в определен срок; спират строителството, въвеждането в експлоатация и използването на обекти, инсталации, уреди и съоръжения; спират други дейности, които създават опасност или увреждат недвижимо и движимо културно-историческо наследство, съставят актове за установяване на извършени административни нарушения. Според ал.2 на чл.192 ЗКН прилагането на ПАМ по ал.1, т.2 се извършва с разпореждане на инспекторите. В този смисъл, оспореното разпореждане, доколкото е установено, че в имота, собственост на жалбоподателя, са открити археологически находки, е издадено от компетентен орган в кръга на предоставените му по закон правомощия.

Спазена е изискуемата писмена форма като актът съдържа задължителните реквизити, предвидени в чл.59, ал.2 АПК. Не се установяват допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени и да мотивират отмяната на акта само на това основание. Посочени са фактическите и правните основания за издаване на акта като от фактическа страна той е мотивиран с установеното при извършената на 01.04.2022г. проверка на място, а именно извършен изкоп в имота, за който не се спори, че попада в територията на архитектурен резерват, и тежка строителна техника – два багера, извършващи изкопни дейности, без проектна документация и без съгласуване с МК на основание чл.83, вр. чл.84 ЗКН, без предварително археологическо проучване и без наблюдение от археолози, които изкопни дейности са довели до унищожаване на археологически обекти по см. на чл.146, ал.1 ЗКН.

Не се установяват допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат определени като съществени и да мотивират отмяната на акта само на това основание. Жалбоподателят е своевременно уведомен за образуваното административно производство като му е предоставена възможност да се запознае със събраните по преписката доказателства, да представи такива, да изрази становище и да направи съответните искания. Правилно е приложен материалният закон.

Както се посочи по-горе, съгласно чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ ЗКН, инспекторите в ГД ИОКН имат правомощието да прилагат принудителни административни мерки като дават писмени предписания за предотвратяване или преустановяване на нарушенията по този закон и за отстраняване на вредните последици от тях, както и да спират дейности, които създават опасност или увреждат недвижимо културно-историческо наследство. В конкретния случай с оспореното разпореждане е наредено да се прекратят незабавно всякакви строителни дейности, както и всички други намеси, нарушаващи земната повърхност в имот с идентификатор 68134.514.494 с административен адрес [населено място], [улица]; в срок – безсрочен, считано от

върчване на разпореждането, собственикът на имота да не започва реализиране на инвестиционни намерения, свързани с изкопни дейности, нарушаващи земната повърхност в имота преди да проведе пълно спасително археологическо проучване в границите на предвидената за застрояване площ от правоспособен археолог при условията на чл.148 ЗКН; в срок – безсрочен, считано от върчване на разпореждането, собственикът на имота да не предприема строителни и всякакви други дейности, нарушаващи земната повърхност в имота преди приключване на археологическите проучвания и получен протокол на комисия, назначена от министъра на културата по чл.158а ЗКН за приемане на резултатите от проучването; да внесе съответен инвестиционен проект и искания за намеси за съгласуване в МК по чл.84 ЗКН като инвестиционните намерения бъдат реализирани едва след съгласуване на проекта; всички инвестиционни проекти и искания за намеси при откриване на недвижими археологически структури, изискващи консервационно-реставрационна намеса в имота, да се съгласуват с МК съгласно изискванията на чл.83 по реда на чл.84 ЗКН. По естеството си разпореждането представлява акт, с който се налагат принудителни административни мерки /ПАМ/. Предвид целите на процесните ПАМ - преустановяване на незаконосъобразни действия на жалбоподателя и предотвратяване на евентуални бъдещи такива, за да се приеме, че са налице основания за налагане на същите, следва да са били налице следните предпоставки: 1. извършени изкопни дейности на територията на обект, представляващ недвижима културна ценност по смисъла на ЗКН, съответно обявен или деклариран преди влизането на този закон в сила недвижим паметник на културата /§ 10 и № 12 от ПЗР към ЗКН/ или алтернативно на територия, за която има данни за наличието археологически обекти по смисъла на чл.2 от Правилника за провеждане на теренни археологически проучвания в Република България; 2. че тези изкопни дейности са извършени от адресата на принудителната мярка. Съгласно чл.35 и чл.36 АПК и по аргумент от чл.170, ал.1 АПК, установяването на наличието на посочените обстоятелства, е в тежест на административния орган и за преценка материалната законосъобразност на процесното разпореждане те следва да са били налице преди издаването му.

По делото не е спорно между страните и от доказателствата по него се установява, че ПИ с идентификатор 68134.514.494, с административен адрес [населено място], [улица], попада в границите на първа защитена зона на Археологически резерват „Антична С. и Средновековен С.“, обявен с Постановление на Министерския съвет № 36/01.06.1976г. и включен под № 16 в приложен към чл.50, ал.3 ЗКН списък на археологическите резервати. Извършването на изкопни работи в имота представлява намеса в защитената територия за опазване на културното наследство. За тази намеса собственикът на имота има задължението по чл.71, ал.1, т.3 ЗКН да съгласува по реда на чл.84, ал.1 и 2 проектите по чл.83 - инвестиционните проекти и искания за намеси. От своя страна чл.83 ЗКН в ал.1 изрично предвижда, че инвестиционните проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство се одобряват и строежите се изпълняват по реда на Закона за устройство на територията /ЗУТ/ след съгласуване по реда на чл.84, ал.1 и 2.

В случая от доказателствата по делото се установи единствено съгласуване на издадена от главния архитект на СО виза за проектиране. Няма одобрен инвестиционен проект и издадено разрешение за строеж и не се твърди такива да са одобрявани и издавани. Действително законът позволява преди започване на строителството разчистване на строителната площадка /чл.156б

ЗУТ/, но в случая при премахването на съществуващата сграда е установено, че под нея се намират археологически находки, в който случай всички дейности следва да бъдат преустановени незабавно, по арг. от разпоредбата на чл.160, ал.2 ЗКН. Съгласно нея, когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене, проучване и добив на подземни богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, дейността се спира незабавно и се прилага чл.72. Последната разпоредба в ал.1 предвижда, че при наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота е длъжен да уведоми кмета на общината, директора на регионалния музей и регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на недвижимата културна ценност и да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ. В случая по делото не са представени доказателства, установяващи изпълнението на това задължение от страна на жалбоподателя. Предвид това съдът намира за доказано посоченото в разпореждането нарушение по см. на чл.200, ал.1 ЗКН - намеса в защитени територии за опазване на културното наследство без съгласуване в нарушение на чл.83 ЗКН.

Освен това, както се посочи, наличието на археологически културни ценности в имота, разкрити при извършеното премахване на сградата, за което свидетелстват както констатациите на проверяващите лица, така и приетото по делото експертно заключение, са пречка за извършването на каквито и да било дейности в имота, в т.ч. благоустройствени. Неполагането на достатъчно грижи за имота /установи се частично премахване на поставената строителна ограда/, създава предпоставки за злоупотреби от трети недобросъвестни лица и превръщането му в нерегламентирано сметище, за което свидетелстват показанията на г-жа С. и заключението на вещото лице. Установеното посредством заключението по отношение размерите на изкопа и общия му вид и съответствието им с посоченото в процесния акт, не дават на съда основание да приеме, че в имота не са извършвани изкопни работи. Не могат да бъдат споделени доводите на жалбоподателя, че в случая единствено са разчиствани натрупани отпадъци в т.ч. строителни такива, получени от премахването на съществуващата в имота сграда и изхвърлени от трети недобросъвестни лица. При извършената проверка на 01.04.2022г. във връзка с постъпил сигнал от директора на Р.-С. на място са установени два багера, които извършват изкопни работи. Това от своя страна не кореспондира с твърденията в жалбата, както и с показанията на свидетелката, че е имало само едно малко багерче, което разчиствало отпадъци. Нейните показания освен това не могат да бъдат кредитирани като достоверни относно времето на извършване на посочената дейност – първоначално твърди, че това се е случило през пролетта на 2021г., а впоследствие посочва 2022г.

Разпоредбата на чл.160, ал.2 ЗКН е безпротиворечива и ясна по смисъл и съдържание като целта на предвидената с нея забрана е да се запазят разкритите при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене, проучване и добив на подземни

богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, структури и находки, които имат признаци на културни ценности. Дори да се приеме, че в имота не са извършвани изкопни дейности след премахването на сградата, наличието на строителна техника, която обработва терена е достатъчно само по себе си нарушение на чл.160, ал.2 ЗКН, тъй като тези действия са довели до унищожаване на археологически обекти по см. на чл.146, ал.1 ЗКН – такива според разпоредбата са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се или открити в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които основни източници на информация са теренните проучвания.

Горното налага извода, че ответникът, в съответствие със законовите му правомощия, е издал процесното разпореждане, чиято цел е именно да преустанови констатираното нарушение и да отстрани вредните последици от него. Обжалваният акт кореспондира с целта на закона, разписана в чл.3, ал.1 - създаването на условия за опазване и закрила на културното наследство и устойчивото развитие на политиката по опазването му.

По изложените съображения съдът намери жалбата за неоснователна и като такава тя следва да бъде отхвърлена.

Водим от горното и на основание чл.172, ал.2 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „ПОЛКОНСТРУКТ“ ООД срещу разпореждане за прилагане на принудителни административни мерки по чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ ЗКН с изх.№ 45-00-593/07.06.2022г., издадено от инспектор в Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ в Министерство на културата.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия: